

**ҲИЗБУТ  
ТАҲРИРИНИҒ  
ЎЙИЛИШ НУҚТАСИ**

بسم الله الرحمن الرحيم

## Ҳизб ут-Тахрирининг Ёйилиш нуқтаси

Ҳизб ут-Тахрир ўзининг энг хатарли босқичини ва ўта нозик дастлабки даврини катта муваффақият билан босиб ўтди. У ёйилиш нуқтаси томон йўналгани каби жамиятда кенг қамровли фикрий ва шуурий инқилобни пайдо қилувчи фаол ҳизб сифатида жамиятга ўзини тақдим этувчи ҳизбга айланиш томон йўналмоқда. Умматга хитоб қилиш ва жамиятда фаолият олиб бориш унинг зарурий ишига айланди. Гарчи ёйилиш нуқтаси ҳизбнинг ҳаракатига кўра табиий ҳолда юзага келса ҳам, бироқ у хатарли ва нозик бўлиб, қатъий равишда ёйилишга олиб борадиган муваффақиятли уринишга муҳтож бўлади. Бу уриниш эса ўта нозикдир. Чунки у жамиятда содир бўладиган бўронларни босиб ўтди. Ҳизб ушбу уринишни муваффақият билан босиб ўтиши билан уни босқичига олиб боради.

Ҳизб ушбу босқичда золимлар, ажнабий сақофат билан суғорилган кимсалар ва ҳоким гуруҳларга юзма-юз йўлиқади. Ҳизб улар билан қасддан тўқнашмайди ва уларнинг ўзига душман, деб ҳисобламайди. Балки диққат эътиборини фақат мустамлакачи кофирларга қаратади. Чунки улар Умматнинг ягона душманидир. Ҳизб ушбу босқичда турли шаклларда уюшган бошқа ташкилотларга ҳам дуч келади. Лекин Ҳизб уларга эътиборини қаратмайди ва улар билан овора бўлмайди. Чунки улар жамиятдаги чигалликлар бўлса ҳам, лекин даъватнинг Уммат ичига кириб бориши натижасида табиий ҳолда ечилиб кетадиган чигалликлардир.

Ҳизб ушбу босқичда ўзини тўхтовсиз кучайгириш, вужудини тўғри барпо қилиш ва ўз муҳитини бутунлай поклаш учун тинмай фаолият олиб бориши билан бирга тўртта ишни бажариши шарт бўлади. Яъни сақофат билан тартибли равишда тарбиялайди ва жамоий равишда тарбиялашни давом эттиради, Уммат манфаатларини қабул қилишга киришади ҳамда одамларга мустамлакачиликнинг режаларини фош этади.

Ҳизб жамиятга юзланиши ва ўз зиммасига олган оғир вазифаларни бажариши учун жамиятга хушёр туриши, уни англамоғи ва вазиятларни аниқ идрок этмоғи лозим. Бу иш фақат Ҳизб қиёдати томонидан эмас, балки бўлинмас бир бутун вужуд сифатида идрок ва сезгилари бир хил бўлган фикрий шуурий бир бутун вужуд сифатида Ҳизб томонидан бажарилиши лозим. Чунки у чуқур фикрли, ўткир хисли уюшмадир. Ёйилиш вақтида Ҳизбга қуйидаги ишлар намоён бўлади:

1. Бутун Исломий Уммат ўзини бузуқ воқеликда эканлигини ва онгли мухлис қиёдат (етакчи)га муҳтож эканлигини фикран идрок этиб, буни сезиб турса ҳам, бироқ бу чалкаш идрок ва ноаниқ сезишдир. Умматнинг фикр юритиши ҳамон саёз, ҳис этиши кучсиз бўлиб қоляпти, унга турли фикр ва раҳилар ҳукмронлик қилмоқда ҳамда бир-бирига зид бўлган аралаш-қуралаш туйғулар эгалик қилмоқда. Шунга кўра Уммат фикрий ва шуурий жиҳатдан паст даражададир.

2. Исломий мамлакатлардаги жамият ғайриисломий жамият бўлиб, унга капиталистик, демократик фикрлар ҳукмронлик қилмоқда. Унга ғарбий ҳазорат (дунёқараш) эгалик қилмоқда ва капиталистик-демократик тузум татбиқ қилинмоқда. Бу жамиятга ватанпарварлик, миллатчилик туйғулари ҳамда руҳий қохинлик туйғулари етакчилик қилмоқда. Ушбу жамиятда яшаётган мусулмонлар ўз эътиқодларида виждоний мусулмонлар бўлиб, ижтимоий ҳаётларида (Яъни аёл билан эркак ўртасидаги алоқаларда) Исломга амал қилиб келмоқда.

3. Ислом олами ҳар қандай сиёсий ҳаракатлардан холидир. Унда бирор сиёсий ҳаракат мавжуд эмас. Зеро мустамлака уни сиёсий ишларга ўхшаб кетадиган ва сиёсий ишлар деб аталадиган амалларни бажаришга олиб борган вазиятларга солиб қўйган. Мазкур вазиятлар айримларга сиёсий ташкилотлар номи берилган турли шаклдаги ташкилотларни пайдо бўлишига олиб келди. Бу эса одамларни ноаниқликка тушириб қўйди. Натижада одамлар уларни сиёсий амаллар ва сиёсий ташкилотлар деб гумон қилмоқдалар. Мана шу гумон

жамиятни мана шу амалларга майдон қилиб берганидек, уни ушбу ташкилотлар ҳукмронлиги остига ташлаб қўйди.

4. Ҳизбий ташкилотлар жамиятдаги мавжуд турли ташкилотларнинг энг юксаги деб ҳисобланади. Шунга қарамасдан улар фикрий ва сиёсий жиҳатдан халқ даражасидан юқори кўтарила олмади улар оддий фикр юритишдан ҳам паст даражада яшаб келмоқда ва ҳали оддий фикр юритиш даражасига ҳам етиб боргани йўқ. Шу туфайли сиёсий маънодаги сиёсий ҳизбий ташкилотлар даражасига етиб бора олмади. Барча исломий мамлакатларда аҳвол шундайдир.

5. Умнат мабдаий сиёсий ташкилотларнинг мавжуд бўлиш заруратини ҳали ҳам тўла идрок этганича йўқ. Гарчи уни ҳис қилиб, ҳозирги кундаги мавжуд ташкилотларга ўрганиб қолган бўлса ҳам ва улардан норози бўлиб, уларнинг услубларидан зеркиб, уларнинг тариқатлари натижаларидан ноумидликни изҳор этган бўлса ҳам. Мабдаий ташкилотнинг мавжуд бўлиши заруратини идрок этмагани учун бутун Умнат ташкилотларда намоён бўлаётган кўринишларни англамай туриб уларнинг таъсири остида юрганини кўришимиз ажабланарли эмас.

6. Ватанпарварлик, миллатчилик ва руҳий кўринишлар Ислом оламидаги мавжуд ташкилотларда намоён бўлаётган кўринишлардир. Бу кўринишлар Исломий Умнат ичидаги барча халқларда етакчи кўринишлар бўлиб, улар бутун Умнатнинг зехнига ҳукмрондир. Шу туфайли одамларнинг иштиёқлари бу кўринишларга мойил эканлигини ва одамлар бу ташкилотларнинг самарасизлиги ва зарарини сезиб турганликларига қарамасдан улардан бошқа ташкилотларга кўника олмайдиган ҳолатда бўлиб қолганини кўриб турибмиз. Шу туфайли халқ Исломга риоя қилишга ҳамда руҳий ва ижтимоий жиҳатдан Исломга бўлган интилишига қарамасдан ўз вужудини Исломий Умнат сифатида эмас, балки халқ сифатида ҳимоя қилмоқда.

7. Умнат унга ҳукмронлик қилаётган фикрлардан ташкил топган хом-ашёдир. Умнатга исломий фикрларнинг низоми татбиқ қилинмаётгани боис, бугунги кунда бир нечта ташкилотлар ва турли хил фикрлар Исломий Умнатни ўзига

тортмоқда. Етакчи фикр ҳукмронлигининг унга катта таъсири бўлиб, у ҳар қандай ҳукмронликдан ҳам кучлидир. Шу туфайли Умнат етакчи фикрларни кўтариб чиқаётган ташкилот тарафида бўлади. Табиий равишда бу фикрлар барча нарсага ҳукмрон бўлиб қолади. Шунга биноан Умнат етакчи ҳизбий уюшма ёки жамоанинг тариқатида юришга одатланиб қолади. Табиийки ушбу гуруҳлар одатда қилаётган фаолиятга Умнат ҳам ўрганиб қолади. Шу туфайли Умнат уларнинг самарасиз эканига қаноат ҳосил қилганига қарамасдан намоёйишлар, норозиликлар ва митингларга чақирувчиларга ҳам жўшқин-ҳассос нотикларнинг хитобларига кулоқ солаётганини кўрмоқдамиз. Мана шунинг учун фаолиятни бошлашдан олдин Умнатни тайёрлаб олмоқ зарур.

8. Умнатни тайёрлаш деганда унинг фикрлари ва туйғуларини тайёрлаб олишни назарда тутилади. Бунинг маъноси шуки, Умнатдаги юзаки фикрлашга қарши курашиш ва чуқур фикрлаш жиҳатини кўзғатиш лозим. Унинг туйғуларини кўзғатиш ва сезгиларини кучайтириш лозим. Ҳамда Умнатнинг исломий даъватни ёйишга иштиёқини бошқа ҳар қандай нарсага бўлган иштиёқидан кўра кучлироқ қилиш ва фақат Исломнигина Умнатнинг табиий ҳушёрлик маркази қилиб қўйиш лозим. Шунингдек, унга ҳукмронлик қилаётган эътиборсизликка, бепарволикка қарши курашиш ҳамда уни уйқусидан уйғотадиган ва ундан лоқайдликни узоқлаштирадиган ҳодисаларни ҳаракатлантириш лозим. Бу эса Ҳизб ут-Тахрир сақофатини жамиятда қабул қилинган етакчи сақофат қилиб қўйишни ҳамда исломий сақофатни эса умумий тарзда барча одамларга бошчилик қиладиган ягона сақофат қилиб қўйишни тақозо қилади.

9. Исломий даъватни ёйиш учун Умнатни тайёрлаб олиш Умнатни Ислом асосидаги сиёсий фаолият учун тайёрлаб олишни назарда тутди. Модомики исломий фикрлар етакчи бўлмас ва исломий тушунчадаги сиёсий тариқат равшан ва бошқа барча фикрларга етакчи бўлмас экан. Ҳизбдан ўз сақофатидаги бу фикрларни тиниқлаштиришни ва сиёсий йўлни ўз сақофати билангина эмас, балки бу йўлни бугунги кунда

оламда содир бўлаётган ҳодисаларга, халқаро сиёсатга, исломий мамлакатлардаги сиёсатга татбиқ қилиш билан ойдинлаштиришни тақозо этади. Бу эса ўз навбатида Уммат манфаатларини қабул қилиш ва мустамлакачиликнинг режаларини фош этишда намоён бўладиган сиёсий фаолиятни тезлатишни тақозо этади.

10. Ҳизб исломий даъватни ўзида ҳаёт низоми балқиб чиқадиган фикрий етакчилик сифатида кўтариб чиққани ва сиёсатни ушбу даъват учун ягона йўл қилиб олгани сабабли, даъватга қарши турганлар учта гуруҳ, яъни ҳокимлар, золимлар ва ажнабий сақофат билан суғорилган кимсалар гуруҳи бўлади. Мақсадга етишдан тўсиш учун, ҳаттоки вақтдан ютиш учун бу гуруҳларни йўлда турган катта тошлар каби даъват олдига тўсиқ қилиб қўйиш – мустамлакачиликнинг режаларидан биридир. Бу гуруҳлар мақсадга етишдан тўса олмаслигини мустамлакачилик билади. Лекин даъватни секинлатиш учун бу тўсиқларни қўяди. Шунинг учун бу тошлар билан ва барча турдаги ҳамма тошлар билан тўқнашишдан имкон қадар четлашиш лозим бўлади. Чунки бу тошлар йўлда тўсиқ бўлиш учун эмас, балки қўрғонларни қуришда ишлатилиши лозим. Яъни бу учала гуруҳ даъват учун касб қилиниши ёки гарчи уларни ўзгартириш мумкин бўлмаса ҳам, таъсирини кетказиш учун ақалли уларни мустамлакачи кофирнинг мустамлакачилик воситалари эканликларини уларга ҳам, бошқаларга ҳам тушунтириб, маълум қилиб қўйиш керак.

11. Тошлар билан яъни учала гуруҳ билан тўқнашишдан четлашиш деган сўзнинг маъноси улар билан фикрий жангга кирмаслик дегани эмас. Балки унинг маъноси вазиятлар қандай бўлмасин улар билан оғзаки ёки амалий тўқнашувга кирмасликдир. Аммо даъват билан бошқа барча фикрлар орасидаги фикрий жанг муқаррар бўлиб, бир лаҳза ҳам ундан холи бўлиш мумкин эмас. Чунки бу жанг етакчи фикрларнинг барчасини тақдирини белгилайди ва уларни йўқотиб ташлайди.

12. Ислом Ҳизб кўлидаги ягона қуроли бўлиб, ундан бошқасини ишлатиши мумкин эмас. Ҳизб яхлит бирлик сифатида фикрий жиҳат билан қуролланмоғи лозим. У

воқеликдан қанча юқориласа, фикрларни қанча ўзгартирса шунча таъсир қилишга ва одамларни ўзининг мабдаиға ва ўзига жалб қилишга қодир бўлади. Ечим ва муолажалар сифатида ўз фикрларини содир бўлаётган кундалик ходисаларга қанча боғлай олса, шунча зехнларга таъсир қилишга қодир бўлади.

13. Масалан, шўро мажлисини депутатлар мажлисига ёки халифани президентга ўхшатиш жоиз эмас. Чунки бундай ўхшатиш исломий ҳокимиятни тасаввур қилишдан узоқлаштиради. Балки воқеликдан юқорига кўтарилиш ва Ислом ҳокимияти суратини зехнга бир мусулмон чизиб бериш учун шаръий ҳукмларда айтилгани бўйича шўро мажлиси ва Халифаликни шарҳлаб бериш зарур. Шунингдек ижтимоий адолат фикри, оламий тинчлик фикри каби ғайриисломий фикрларни қабул қилиш жоиз эмас. Масалан, ғайриисломий бирор кишини ғарбий лагерни – улар аҳли китоб деган ҳужжат билан – шарқий лагердан афзал деб фикрлаётганини кўрса, унинг эътиборини капиталистик мабда насронийликдан бошқа нарса эканига қаратсин. Ғарбий лагер ўз ҳаётида насронийликни эмас, балки бутунлай капиталистик мабдани татбиқ этади. Демак, бу ўринда аҳли китоб мавзуига ўрин йўқ. Агар бир мусулмон бирор кишини ароқ ичиш, зино ва ўғирликлар каби жиноятларнинг тарқалиши ахлоқни йўқолишига олиб боради, деб ҳисоблаётганини кўрса унинг эътиборини бу нарса шаръий ҳадни ижро қилмасликнинг натижаси эканлигига қаратсин. Чунки Аллоҳнинг тақиқлари Аллоҳнинг ҳадлари билангина сақланади. Гарчи исломий мабдани ёйиш фақат комил фикрат ва тариқат орқали амалга ошса ҳам, бироқ ижро қилиш учун тариқатни ўзига хос шаклда ёйиш лозим ва барча одамларга уни ойдинлаштириш лозим. Чунки одамлардаги ва илгари ўтган ҳаракатлардаги ноаниқлик ва энг кўп хато тариқат хусусидадир.

14. Ислом ва сиёсат ҳақидаги Ҳизб тушунчаларини мустаҳкам ўрнатишга катта эътибор бериш – асосий ғоядир. Мана шунинг учун жамиятдаги етакчи фикрлар ҳукмронлигини тортиб олиш, сўнг уларни тағ-томиридан суғуриб уларнинг ўрнига исломий фикрларни ўрнаштириш учун халқлардаги

марказлашган сақофат жамоий сақофат билан бирга бўлишини тақозо этади. Бу эса Ҳизбдан сиёсий жихат билан бирга ўз фаолиятини Ҳизбнинг онгли, фаҳмли ёшларини одамлар билан доимий боғланишга, ушбу алоқага эътибор бериб барча соҳалар ва доираларга кириб борадиган қилиб қўйишга қаратишини тақозо этади.

15. Ислом ва сиёсат хусусида Ҳизб қабул қилган тушунчаларни мустаҳкам ўрнатишга катта эътибор бериш даъватни ёювчилар ҳизбийлар бўлишини тақозо этади. Мана шунинг учун дарс олаётган ҳар бир кишига эътибор бериш лозим бўлади. Агар фикрат у билан бирикиб кетган бўлса-ю, у ҳали сиёсий ташкилотнинг маъносини ва ҳизбий алоқанинг маъносини идрок этмаган бўлса, сақофатда ва ҳар бир муносабатда ҳизбий алоқани ойдинлаштириб беришга етарлича аҳамият бериш лозим. Токи дорис Ҳизбнинг бир қисмига айлансин. Бу эса унинг фикрий ва нафсий жихатдан қайта шаклланишидан кейин ҳосил бўлади. Фикрий алоқани, сўнгра ҳизбий алоқани тушунтириб бериш зарур. Токи даъват ишидаги алоқани табиий, чин алоқага айлантириш осон бўлсин ҳамда фикратни амалга ошириш ва даъватни ёйиш тўлиқ бўлсин. Бу билан тўлиқ таъсир пайдо бўлади ва ҳизбий фаолият мумтоз шаклда ҳаракатланади.

16. Ҳар бир ишни бажаришдан олдин бу ишдан кўзланган мақсад бўлиши шарт. Бу мақсад эса имоний муҳитнинг бир бўлагидир. Чунки имоний муҳит мабдага яъни Исломга бўлган имондан ва амалий қоидадан иборатдир. Амалий қоида эса фикрни амалга боғлаш ва ҳар иккиси бир мақсад учун бўлишидир. Ҳар бир амалнинг мақсади бўлиши лозим деб айтишдан мурод фикр юритиш ва амал қилишнинг бир муайян ғоя учун бўлишидир. Бу эса бир бутун вужуд сифатида Ҳизбнинг ўзида ва унинг ҳар бир аъзосида бўлиши шарт. Бу мақсадни тарбиялаш ва барча шахсларда пайдо қилиш зарур.

17. Ҳизб ёки унинг бирор аъзоси томонидан шароитларни ўз ҳолига ташлаб қўйиш, яъни ўзи бўларликка ташлаб қўйишнинг маъноси юз тубан кулашга олиб борадиган тарзда тўхтаб қолиш демакдир. Мана шунинг учун бажарган ёки бажараётган ёхуд

амалга ошириши лозим бўлган ишларни кўриб чиқиш орқали доимо фикрлаш зарур. Шароитлар ёки улар келтирадиган вазиятларни кутиб ўтирмаслик керак. Балки шароитларни вужудга келтириш ва юзага келган шароитлардан фойдаланиш лозим. Шароитларга суяниб қолишдан ва ўзи бўларчиликдан саклайдиган нарса — амалдан кўзланган мақсаднинг мавжудлиги, даъват ҳақида фикр юритиш ва унга қаттиқ тиришиш, бирор куч сарф қилмасдан ўзича ёки иттифоқо юзага келиб қоладиган ишларга суяниб қолмасликдир. Ҳамда сабабларни оқибатларга боғлашнинг зеҳнларга ҳукмронлик қилиши ва гарчи тўғри бўлса ҳам, инсоннинг ўз ички сезгиларига суяниб қолишдан асрайди.

18. Ҳизб ўзи босиб ўтаётган ва келгусида унга дуч келадиган қийинчиликларни идрок этмоғи лозим ва олиб бораётган фаолиятнинг шарт-шароитларини, вазиятларини ҳамда бирор амални бажаришни кўзлаган вақтда уни қамраб олиши мумкин бўлган вазиятларни идрок этмоғи лозим. Ҳамда тактикани ва бу тактика мос келадиган ёки мос келмайдиган мавзуларни тўлиқ идрок этмоғи лозим. Ҳа, тактика услуб бўлиб, уни амалнинг тури белгилайди. Бироқ у ҳисобга олинмаган, тўсатдан юзага келадиган вазиятлар сабабли ўзгариб турлича бўлиб туради. Мана шунинг учун тактика ўзгарувчан ва ҳаракатчан бўлиши зарур.

19. Ҳизб бирор амални бажаришдан олдин ўзи эга бўлган кучларни ҳамда ўзи пайдо қилган муҳитларнинг таъсир кўламини ва ўзи вужудга келтирган онгни тўғри идрок этмоғи зарур. Бу таъсир Ҳизб аъзоларида ёки халқда бўладими фарқи йўқ. Чунки Ҳизб нарсаларни тўғри идрок этиши орқали масъулият кўламини тўғри белгилайдиган бўлиб олади. Чунки масъулиятни каттароқ қилиб белгиласа, бундан заифлик (яъни бажара олмай ташлаб қўйиш) хатари келиб чиқади. Агар масъулиятни озроқ белгиласа, бундан мулоҳазасизлик (яъни ўйламай иш қилиш) хатари пайдо бўлади. Мана шунинг учун масъулиятни тўғри йўсинда белгилаш зарурий ишдир.

20. Ҳизб шуни идрок этиши зарурки, Исломий Уммат босиб ўтган ушбу давр, яъни мусулмонлар ўз мафкураларини бошқа

барча мафкуралардан ғолиб бўлиши учун бутун оламга ёйишларига олиб борадиган фикрий ва шуурий инқилоб давридир. Ҳамда ушбу даврда амалга ошириладиган вазифалар Ҳизб зиммасига юклатилганини идрок этмоғи зарур. Шунинг учун фикрий жиҳат асос бўлиб қолиши ва уни сиёсий амал билан доимо боғлаш – фаолиятни асоси бўлиб қолиши зарур. Шу туфайли Ҳизб халқаро сиёсий ҳолатларни ва исломий оламдаги сиёсий ҳолатларни, хусусан, ўзининг фаолият майдонидаги сиёсий ҳолатларни доимо қараб олмоғи зарур. Шунингдек, барча исломий мамлакатларда фақат исломий фикрларгина баҳс ва мунозара мавзуи бўлиб қолиши учун ҳаракат қилмоғи ҳамда яна исломий мамлакатларда айланиб юрган фикрларни доимо билиб турмоғи лозим.

21. Ҳизб доимо хушёр бўлмоғи, жамиятни тўла англаб етмоғи ҳамда одамлар фикрлаётган ва улар ҳис қилаётган нарсаларга эътиборни қаратмоғи лозим. Токи ўз сақофатининг, таъсир кўламини, тарқатаётган фикрларининг ва уйғотаётган туйғуларининг кириб бориш кўламини ҳамда жамиятни совуқликдан иссиқликка ва иссиқдан қайнаш ҳолатига ўзгариши кўламини билсин. Токи ўз сақофатини одамларнинг қалбларига сингдирсин. Чунки Ҳизб сақофати жамиятда аланга олиб, кейин эса унда ҳароратни пайдо қилиб, уни ўзгартириб юборадиган оловдир. Охири бу олов Умматни ўзининг мавжудлиги Исломга амал қилиш учун ва оламга исломий даъватни ёйиш учун эканини ҳамда Ҳизб ут-Таҳрир мана шу вазифа борасида фаолият олиб бораётганини тўғри ҳис қиладиган ва ақлан идрок этадиган даражага кўтаришга қодир бўлади.

22. Жамият фикрлари ва туйғуларини ўлчаш тариқати жуда соддадир. Бунинг учун сиёсий ҳодисалар фикрларга қандай таъсир қилганини мулоҳаза қилиш керак бўлади. Яъни сиёсий ҳодисалар янги фикрларни пайдо қиладими ёки фақат эски фикрларни таъкидлаш билан чекланадими? Шунингдек, жамият фикрлари ва туйғуларини ўлчаш учун, сиёсий ҳодисалар туйғуларга қандай таъсир қилганини мулоҳаза қилиш керак бўлади. Яъни сиёсий ҳодисалар янги туйғуларни пайдо

қилдими ёки фақат эски туйғуларни таъкидладими? Туйғулардан мурод – янги пайдо бўлаётган фикр ва туйғуларга нисбатан хурсандлик ва хафалик, розилик ва норозилиқдир. Ҳозирда мавжуд фикр ва туйғуларни ўлчаб кўриш эса кўпчилик омма гапираётган ишларни ва ундаги уйғоқ туйғуларни мулоҳаза қилиш билан бўлади. Масалан, бугунги кунда мусулмонлар **музораба** ва **иона** ширкатлари ҳақида гапириш ўрнига акционерлик ширкатлари ва ўзаро ёрдам жамиятлари ҳақида сўз юритишлари ҳамда Ислом қадриятлари учун ғазабланиш ўрнига ўз миллатчиликлари учун ғазабланишлари каби ишлар. Мана шу ўлчов бўйича фикр ва туйғуларга эътибор берилади. Барча одамларга, муфаккирларга ҳам, бошқаларга ҳам эътибор беришлари зарур. Чунки жамоатдаги фикрлар ва туйғулар бир хил бўлади.

23. Хато фикрларга хужум қилиш, уларнинг сохталигини баён қилиб бериш ва муслим хурсанд бўлиши лозим бўлган ўринда хурсанд бўлмаётган хурсандчилик туйғуларини ўзгартириш ҳамда муслим ғазабланиши лозим бўлган ўринда ғазабланмаётган ғазаб туйғуларини ўзгартириш орқали жамият фикрлари ва туйғуларини муолажа қилиш учун бу фикрлар ва туйғулар ўлчаб кўрилади. Мана шунинг учун ҳодиса ва фикрлар пайдо қилаётган акс таъсирни билишга эътибор бериш яъни фикр ва ҳодисалар туфайли одамларда пайдо бўлаётган реакцияни билиш зарур. Яъни реакция пайдо қилдими ёки йўқми? Агар фикр ва ҳодисалар реакцияни пайдо қилса, одамлар бу фикр ва ҳодисаларга ишонганликлари билинади. Бу ҳолатда фикрларнинг сохталигини баён қилиб бериш ва туйғуларни ўзгартириш зарур. Агар реакцияни пайдо қилмаса бундай фикр ва ҳодисалар билан машғул бўлишга ҳожат йўқ. Чунки реакция бермаган фикр ва ҳодисалар билан машғул бўлиш бекорчи нарсa билан машғул бўлишдир.

24. Фикр ва туйғуларни муолажа қилишдан мақсад тушунчаларни ўзгартириш бўлгани учун тушунчаларни ўзгартириш жараёнида ҳосил бўладиган акс таъсир кўламини билиш зарур. Яъни Ҳизб одамлардаги хато тушунчаларни ўзгартириши уларда реакция пайдо қилиб уларга таъсир

қилдими ёки йўқми? Агар уларда реакцияни пайдо қилиб, уларга таъсир қилган бўлса, Ҳизб берган фикрлар уларда тушунчаларни пайдо қилганини ҳамда улар ҳақиқатан ҳам тушунчаларни ўзгартириш учун фикрларни қабул қилишганини билдиради. Аммо агар улар Ҳизб фикрларини тушуниб турганларига қарамасдан бу фикрлар уларда реакцияни пайдо қилмаса, улар куруқ маълумотларни олишибди. Ваҳоланки, маълумотларни олиш билан тушунчалар ўзгармайди.

25. Ҳизб ўзи табанний қилган фикрлар билан жамият фикрлари ва туйғуларини муолажа қилиши туфайли одамларнинг Ҳизбга ва Ҳизб фикрларига нисбатан мойилликларини билиши зарур. Яъни одамлар Ҳизб фикрларини маҳқуллаяптиларми ёки унга нисбатан салбий муносабатдамилар? Улар Ҳизбни ёқтиряптиларми ёки ёмон кўряптиларми? Ёхуд уни яхши ҳам кўрмай, ёмон ҳам кўрмай унга нисбатан бепарволик ва лоқайдлик ҳолатида турибдиларми?

26. Ҳизб фикрларга эътиборни қаратиши ва муносиб вақтда баён қилиш лозим бўлган фикрларни билиши учун жамиятга мурожаат қилиш пайтида жамиятнинг фикрлари ва туйғуларини билиши зарурий ишдир. Бироқ, фикрларга эътибор бериш Ҳизбнинг фикрий фаолиятининг бир қисми эканлигини билиши зарур. Чунки Ҳизб биринчи навбатда одамларга фикр юритиш тариқатини ўзгартириш учун, иккинчидан, улар ўз фикрларига асос қилишаётган фикрий қоида (пойдевор)ни ўзгартириш учун, учинчидан эса, улардаги мавжуд фикрларни ўзгартириш учун ҳамда тўртинчидан, ҳаётда уларга йўлиқаётган барча фикрларни уларнинг (яъни шу одамларнинг) фикрий қоидаларига боғлаш учун ҳаракат қилмоғи зарур. Ҳизб бу ишларни бажариш орқали фикрларни ўзгартириши осонлашади ва одамлар ўз фикрларини ўзлари ўзгартирадиган ҳамда фикрларини ўзларининг фикрий қоидаларига боғлайдиган бўлиб қолишларига эришади. Ҳизб бу билан Исломий Умматни яхши ҳолатга кўчишини тахминлайди ва инқилобий даврни рўёбга чиқаради.

27. Исломий Умматни ўзи турган ёмон ҳолатдан яхши ҳолатга кўчиб ўтиши инқилобий даврнинг муваффақиятига боғлиқ бўлади. У эса одамларнинг зехнларидаги исломий фикрларнинг мавжудлигига боғлиқдир. Чунки инсоннинг ҳаёт ҳақидаги тушунчалари ундаги мавжуд асосий фикрлардан балқиб чиқади ва ўткинчи фикрлар инсонга таъсир қилади. Шунинг учун асосий фикрларни вужудга келтириш, тасодифий фикрларни йўқ қилиш ва ёлғиз исломий фикргина одамлардаги асосий фикрлар бўлиб қолиши учун катта кучни сарф қилиш лозим бўлади. Бироқ, аниқ равшан бўлиши лозимки, одамларда фикрлар мавжуд бўлишининг ўзи фикрий инқилоб даврининг муваффақияти учун ва Умматни бир ҳолатдан бошқа ҳолатга кўчиб ўтиши учун етарли эмас. Балки одамлар бу фикрларни сезиладиган маънолар эканлигини кўришлари ва фаолиятга ундайдиган тушунчаларга айланмоғи учун уларнинг ҳаётларида ушбу фикрлар бўлиши зурурлигини ҳис қилишлари зурур. Шунингдек, бу фикрлар шахслар ва жамоатларда мустаҳкам ўрнашиб қолиши зарур. Мустаҳкам ўрнашишлик эса фикрлар ҳақиқий ўзгариш пайдо қилиши учун уларни таъсирчан марказлашган қилиб қўяди ҳамда уларда қувват ва нуфузни пайдо қилади. Натижада Умматда кўчиб ўтиш ва ўзгариш юз беради.

28. Исломий мамлакатлардаги жамиятнинг ҳаёт ҳақидаги асосий фикрлари капиталистик ва демократик фикрлар эканлигини кўриш мумкин. Лекин улар мустаҳкам ўрнашмаган беқарор фикрлардир. Чунки ақидалари исломий ақида бўлгани сабабли, одамлар уларни асосий фикрлар сифатида қабул қилмаганлар. Улар бу фикрларни қабул қилган вақтларида эътиқод қилиб эмас, балки шунчаки қабул қилганлар ва «бу фикрлар ақидангизга зид эмас, балки унга мос келади», деб тақдим этган шахслар уларни алдашган. Шу туфайли ушбу фикрларга биноан иш тутса ҳам, лекин бу фикрлар уларнинг зехнларида мустаҳкам ўрнашмаганлигини кўрасиз. Агар бу фикрлар ўз ақидаларига зид эканлигига қониқиш ҳосил қилсалар, уларни тез тарк этиб, яна исломий фикрларга

қайгадилар. Одамлардаги бу қайтиш сабабли жамиятда ўзгариш пайдо бўлади.

29. Жамиятда вақтинчалик таъсир этувчи омилларнинг натижаси бўлмиш ўткинчи фикрлар ҳам учрайди. Улар – ватанпарварлик, миллатчилик туйғуларини кўзғатадиган фикрлар, мустақиллик ва шунга ўхшаш фикрлардир. Бу ўткинчи фикрлар ҳаёт ҳақидаги фикрдан пайдо бўлган эмас, балки уларни шу даврдаги бекарор вазият юзага келтиради. Асосий фикрлар мустаҳкам ўрнашган вақтда, бу ўткинчи фикрларнинг барчаси тезда йўқ бўлиб кетади.

30. Жамиятда ақлий йўлдан келиб чиқиб хулоса қилинган фикрлар билан илмий йўлдан келиб чиққан илмий фикрлар ўртасини ажратмай аралаштириб юбориш мавжуд. Ушбу аралаштиришга биноан одамлар психологияни илм деб, унинг фикрларини эса илмий фикрлар деб ҳисоблайдилар. Чунки бу фикрлар ёш болаларни турли шароит ва турли ёшларда кузатиш орқали эришилган мулоҳазалар асосида вужудга келган. Кейинчалик бу мулоҳазаларни такрорлашни тажрибалар деб номлаганлар. Аслида эса психология фикрлари илмий фикрлар эмас, балки ақлий фикрлардир. Чунки илмий тажрибалар моддани унинг табиий таъсир этувчи омиллар ва ҳолатларидан бошқа омиллар ва бошқа ҳолатларга бўйсундириш ҳамда ушбу бўйсундириш натижасини мулоҳаза қилиш демакдир. Яъни бу тажрибалар физика ва кимё тажрибалари каби модда устидан қилинадиган тажрибаларнинг айнан ўзидир. Аммо нарсани турли вақт ва ҳолатларда кузатиш илмий тажрибалар деб ҳисобланмайди. Шунга кўра, ёш болани турли ёш ва турли ҳолатларда кузатиш ҳам илмий тажрибалар баҳсига кирмайди. Шунга биноан бундай кузатиш илмий йўл деб, ҳисобланмайди, балки у кузатув, кузатувни такрорлаш ва хулоса қилиш холос. Демак у илмий йўл эмас, балки ақлий йўлдир. Шунга кўра, психология илми фикрлари ҳам социология ва педагогика фанлари каби ақлий фикрлар бўлиб, сақофат доирасига киради. Асло илм доирасига кирмайди.

31. Жамиятда илмий фикрлар ва илмий йўлни муқаддаслаш мавжуд. Илмий баҳс-изланишда қабул қилинган қоидага кўра,

илмий йўлда хато хулоса бўлиб қолиши эҳтимоли борлиги мулоҳаза қилиниши лозим бўлган асослардан бири эканини баён қилиб бериш зарур. Унинг натижаларида хато ҳақиқатда юз берган ва илмий ҳақиқатлар деб аталгандан сўнг яроқсизлиги, илмий билимларда хато хулосалар қилинганлиги маълум бўлган. Масалан, атом – моддадаги бўлинмайдиган энг кичик зарра деб айтилган эди. Бу хулосанинг хато эканлиги маълум бўлди ва айнан илмий йўл орқали атомнинг бўлиниши аён бўлди. Шунингдек, модда йўқ бўлмайди, деб айтилган эди. Бу хулосанинг ҳам хатолиги маълум бўлди ва айнан илмий йўл орқали модданинг ҳам йўқ бўлиб кетиши аён бўлди. Шу туфайли илмий йўлни асос қилиб олиш мумкин эмас. Чунки илмий йўл нарсанинг мавжудлиги ва унинг сифати ҳақида гумонли натижани пайдо қилади. Ақлий йўл эса нарсанинг мавжудлиги ва унда муайян сифатлар мавжудлиги ҳақида қатъий хулосалар беради. Гарчи бу нарсанинг моҳияти ҳақида гумонли хулоса берса ҳам, лекин бу нарсанинг борлиги ва унинг муайян сифати мавжудлиги ҳақида аниқ, қатъий хулоса чиқаради. Демак, ақлий йўл натижаларининг қатъий эканлигини эътиборга олиб уни баҳс учун асос деб қабул қилиш лозим. Шунга биноан, нарсанинг борлиги ва унинг муайян сифати хусусида илмий натижага ақлий натижа зид келса шубҳасиз ақлий натижа қабул қилинади ва ақлий натижага зид келадиган илмий натижа тарк қилинади. Чунки гумонли хулоса эмас, балки қатъий хулоса олинади.

32. Ҳизб ут-Тахрирнинг вазифаси исломий даъватни ёйишдир.

Бу вазифа қуйидаги ишларни унинг энг муҳим ишлари қилиб белгилайди.

I. Оламдаги фикрлаш йўлини исломий фикрлаш йўли билан ўзгартириш.

II. Одамлар ўз фикрларига асос қилиб олишган фикрий қоидадан исломий фикрий қоида билан ўзгартириш.

III. Барча фикрларни исломий фикрий қоида билан боғлаш.

Энди фикрлаш йўлини ўзгартиришга келсак, фикрий жиҳатдан қолюқ оламнинг, фикрлаши ўта юзакидир. Демак,

ундаги фикр юритиш йўлини чуқур қилиш керак. Масалан, мустамлакага қарши намойишлар ва норозиликлар билан кураш олиб бориш ўрнига исломий мафкурани ёйиш ва Исломий давлатни барпо қилиш орқали мустамлакани таг-томиридан суғуриб ташлаш учун фаолият олиб борилади. Ёки фақат бойликларни ишлаб чиқариш ҳақида фикрлаш ўрнига уларни тақсимлаш кайфияти хусусида фикр юритилади. Чунки дунёдаги иқтисодий муаммо ишлаб чиқаришнинг камлигидан эмас, балки тақсимотнинг ёмонлигидан келиб чиққан. Булар фикрий жиҳатдан тараққий этмаган қолоқ оламга тегишли хулосадир. Энди фикрий жиҳатдан ривожланган юксак оламга келсак, ундаги фикрлаш бузуқ ва тўғри йўлдан адашган фикрлашдир. Чунки унинг фикрлашдаги йўли илмий бўлиб, бу йўлни фикрлаш асоси қилиб олган ва уни барча нарсаларда ҳакам қилади. Шунга кўра, илмий йўлни ҳам илмийлик каби натижалари бўлган ақлий йўлнинг бир натижаси қилиб қўйиш лозим бўлганидек, ақлий фикрлаш йўлини ҳам мазкур оламдаги фикрнинг асоси қилиб қўйиш зарур. Чунки илмий йўл бахс юритилаётган нарса ҳақидаги собиқ маълумотларнинг барчасидан воз кечишни ва уларнинг мавжуд бўлмаслигини тақозо қилади. Кейин эса моддани кузатиш ва уни тажрибада синашни, яъни моддани табиий омил ва ҳолатларидан, шароитларидан бошқа омилларга ва ҳолатларга бўйсундиришни, бу жараёнларни кузатишни бошлайди. Кейин эса лабораторияларда бўлгани каби модда устида ўтказилган бу амалиётдан моддий ҳис қилинадиган ҳақиқатни хулоса қилиб чиқаради. Бунга кўра, илмий йўл назарида моддий жиҳатдан ҳис қилинмайдиган нарсалар мавжуд эмас. Бу хулосага кўра мантиқ, тарих каби билимлар ҳам мавжуд бўлмайди. Чунки бу билимлар илмий жиҳатдан юзага келмаган. Яъни моддани кузатиш, уни тажрибада синаш ва ҳис қилинадиган нарсаларга моддий хулоса қилиш йўли орқали пайдо бўлмаган. Бу эса қўпол хатодир. Чунки тиббий (яъни аниқ) илмлар билимнинг бир соҳаси ва фикрларнинг биридир. Ҳаётнинг кўплаб билимлари ҳам илмий йўл орқали юзага келмаган. Балки ақлий йўл орқали юзага келган. Шу туфайли илмий йўлни фикр

юритиш учун асос қилиб олиш мумкин эмас. Фикрлаш учун фақат ақлий йўлни асос қилиб олинади. Ақлий йўл шуки, воқени ҳис қилиш сезгилар ёрдамида мияга узатилиши орқали ва воқеликни шарҳлаб берувчи собиқ маълумотларнинг мавжуд бўлишидан фикр ва ақлий идрок пайдо бўлади. Кейин эса мия унга ўз ҳукмини чиқаради. Бу ҳукм фикр ёки ақлий идрок бўлиб, фикр юритишдаги асосдир. Унинг воситасида кузатиш, тажрибада синаш ва хулоса қилиш орқали илмий ҳақиқатлар идрок этилади. Шунингдек, унинг воситасида мантиқ ва шу кабиларда мантиқий ҳақиқатлар идрок этилади. Унинг воситасида тарихнинг ҳақиқатлари идрок этилади ва ундаги хатодан тўғриси ажратиб олинади. Унинг воситасида борлиқ, инсон, ҳаёт ҳақидаги ҳамда борлиқ, инсон, ҳаётнинг яратувчиси ҳақидаги, бу ҳаётнинг ўзидан олдинги ва ундан кейинги нарсаларга бўлган алоқаси ҳақидаги куллий (умумий) фикрат вужудга келади. Мана шу ақлий йўл бутун оламда фикр юритиш йўлига айланмоғи лозим. Кейин эса олам уни фикрлаш асоси қилиб олади. Энди одамлардаги фикрий қондани ўзгартиришга келсак, улардаги мавжуд фикрий қоида ўзгармоғи учун бутун оламга мафкурани ёйиш, яъни ақлий йўл орқали исломий ақидани ёйиш зарур. Одамлардаги фикрий қоида эса Аллоҳга виждоний имон келтириш ва уни ҳаётдан ажратиш ёки унинг борлигини инкор этишдир. Буларнинг барчаси тўғри фикрий қоида эмас. Шунинг учун уни йўқ қилиш ва унинг ўрнига исломий фикрий қондани қўйиш лозим.

Энди одамлар кўтариб юрган фикрларни ўзгартириш эса уларнинг фикрларидаги мавжуд хатони баён қилиш ва унинг ўрнини эгаллаши учун тўғри фикрларни шарҳлаб бериш орқали амалга ошади. Бунинг амалий йўли – фикрларни хатти-ҳаракатларга боғлашдир. Масалан, одамлар «араблар азиз бўлсин» деб чақираётганларида уларга бунинг Исломга зид эканлиги, чунки азизлик Аллоҳники, пайғамбариники ва мўминларники эканлиги эслатилади. Ёки араб миллатчилигига чақираётган вақтларида уларга Исломга даъват қилиш вожиблиги ва миллатчилик ҳисобланмиш уруғ-аймоқчиликка, қабилавий, миллий, ирқий ва жинсий тарафкашликка қарши

Ислом ҳужум қилиши эслатилади. Мана шу орқали шариатга зид бўлган хатти-ҳаракатлари уларга намоён бўлади. Бунинг оқибатида уларнинг фикрларидаги хато ўзларига аён бўлади. Энди фикрларни фикрий қоидага боғлашга келсак, бу қуйидаги икки иш билан амалга ошади:

Биринчи иш. Ҳизб аъзолари хатти-ҳаракатларида намуна бўлмоқликлари ва гарчи урф-одат, тақлидларга ҳамда моддий жиҳатдан тараққий этган бошқа уммат ва халқларга зид келса ҳам қилаётган ишларини исломий ақидага боғламоқликлари лозим.

Иккинчи иш. Ҳозирги пайтдаги барча муаммоларнинг ечимини ва ҳукмрон фикрларнинг сохталигини баён қилиш учун уларга юзланиш, хато тушунчаларни тўғрилашга шошилиш, хато фикрларни ўзгартириш ва арзимас туйғуларнинг таъсирини йўқ қилиш ҳамда уларни исломий туйғуларга айлантириш.

33. Ҳизб бажарадиган ушбу вазифа муфаккирларга муҳтож бўлади. Муфаккирларга айланмоқлик учун ҳаракат қилишга энг қодир одамлар илмли кишилардир. Демак, бу вазифани бажаришга энг қодир одамлар ҳам улардир. Гоҳо Ҳизб фақат илмли кишилардан иборат бўлар экан деган хаёлга борилади. Лекин аслида эса ундай эмас, балки Ҳизб – улар илмли бўладиларми ёки йўқми – одамлардан иборат бўлади. Лекин улар Ҳизб билан қоришиб кетганларидан кейин муфаккирларга айланадилар. Чунки улар ҳизбий исломий сақофат сифатида унинг сақофати билан ва умумий тарзда Ислом сақофати билан тарбияланадилар. Бу сақофат ўз табиатига кўра теран бўлиб, чуқур фикрлашни ўргатади. Илмли кишиларнинг билимлари қанчалик хилма-хил бўлмасин, улар Ҳизб назарида бошқа одамлар кабидирлар. Шунинг учун Ҳизб уларни марказлашган ва жамоий тарзда ўз сақофати билан янгидан тарбиялаши зарур. Ҳамда ҳар бир инсоннинг билим даражаси қандай бўлмасин, уни ҳар қандай сақофатдан холи деб фараз қилинмоғи ва уни янгидан (сақофат билан) тарбиялашни бошламоқ лозим. У илгариги ўрганган билимлар исломий ёки бошқа билимлар бўлишининг фарқи йўқ. Икки сабабга кўра ҳар бир инсон

ҳақида шундай фараз қилиш зарур. Улардан биринчиси, фикр ва ақлий истеъдод барча одамларда мавжуд. Улар илмли бўладиларми ёки йўқми бунинг фарқи йўқ. Улар бир-бирларидан маълумотларнинг кўплиги билан эмас, балки табиий истеъдодлари билан афзал бўладилар. Исломий сақофат билими оз кишидаги етук истеъдодни кашф этади ва уни кўзгатиб юборади. Унинг истеъдоди ёрқин истеъдодга айланади. Сўнгра фикрий жиҳатдан поғоналарга кўтарилиб ўзидан кўра маърифатли ва илмли кишидан ўзиб кетади. Мана шунинг учун биринчи даражада фикрий истеъдодни мавжуд бўлишига таянилади. Чунки фикрий истеъдоднинг борлиги инсонни мафкурани ёйишга ва жамиятда фикр ва туйғу инқилобини пайдо қилишга қодир қилиб қўяди. Иккинчиси эса, билимларнинг мавжудлигига қарамасдан, илмли кишилардаги мавжуд фикрлаш йўли ё юзаки бўлади ёки илмий йўл билан таъсирланган бўлади. Уларнинг ҳар иккиси ҳам ақлий фикрлаш йўлидан узоқдир. Модомики, илмли кишилардаги мавжуд фикрлаш йўли ўзгартирилиб, унинг ўрнига ақлий йўл қўйилмас экан ҳамда уларнинг фикрий қоидалари ва кўтариб юрган фикрлари ўзгартирилмас экан, уларни муфаккирлар деб ҳисоблаш мумкин эмас. Мана шунинг учун уларни ақлий фикрлаш йўли билан муфаккирларга айлантириш зарур. Токи улар муфаккирлар деб ҳисоблансинлар. Шунга кўра Ҳизб ут-Таҳрир Уммат орасида етук муфаккирларни вужудга келтириши лозим.

34. Ҳизб ўз вазифасини адо этиши, яъни исломий даъватни ёйиши Ҳизбнинг исломий тариқат асосида ҳаракат қилишини такозо этади. Даъватни бутун оламга ёйишдаги Ислом тариқати — жиҳоддир. Даъватни жамиятдаги одамларга ёйишдаги унинг тариқати ҳикмат йўли билан, чиройли мавъиза билан ва гўзал суратдаги мунозара билан даъват қилишдир. Аллоҳ Таоло дейди:

ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ

- «(Эй Муҳаммад), **Парвардигорингизнинг йўли-диниға донолик-ҳикмат билан чиройли панд-насиҳат билан даъват қилинг! Улар (сиз билан талашиб-тортишадиган кимсалар) билан энг гўзал йўлда мужодала-мунозара қилинг! Албатта, Парвардигорингизнинг Ўзи Унинг йўлидан озган кимсаларни жуда яхши билур ва У Зот ҳидоят топгувчи кишиларни ҳам жуда яхши билур».** [16:125]

Ҳикмат – ақлий ҳужжат, чиройли мавъиза эса гўзал эслатмадир. Яъни одамларнинг ақллариға хитоб қилган вақтда уларнинг туйғуларини ва туйғуларига хитоб вақтида эса уларнинг фикрларини кўзғатиш. Токи туйғулар фикрлар билан боғланиб, комил суратдаги амал келиб чиқсин. Гўзал суратдаги мунозара эса фикратға чекланган ва шахсларға, нафсониятиға ўтмайдиган мунозарадир. Даъват тариқатидаги бу уч ҳолатни мулоҳаза қилиб кўриш шарт. Чунки жамиятда даъват қаршисида турган кишиларнинг аксари уч гуруҳдир:

**Биринчи гуруҳ:** Исломни тушуниб, унга даъват қилишни хоҳлаётган гуруҳ. Лекин унинг ақли қониқиш ҳосил қилиб, қалби хотиржам бўлиши учун ақлий йўл билан Исломдан воқиф бўлишини хоҳлайди. Ушбу гуруҳни даъват қилиш аввало ҳужжат ва теран ўрганиш билан бўлиши зарур. Бу иш фақат ҳалқалардаги тартибли сақофат билан амалға ошади. Кейин эса унинг ўзи бошқа ҳалқаларни сақофат билан тарбиялайдиган бўлиб қолади. Ҳалқада сақофат олаётган киши ҳикмат билан даъват қилинади. Ҳалқаларға сақофат бераётган киши эса ҳикмат билан даъват қилади. Бу онгли сақофат инсонда фикрий инқилоб пайдо қилади ҳамда уни бошқа одамларда ва жамиятда фикрий инқилоб пайдо қилишға кодир қилиб қўяди.

**Иккинчи гуруҳ:** Одамларнинг кўпчилик қисми бўлиб доимий тарзда марказлашган сақофатни олишға уларнинг шароитлари, истеъдодлари ва вақтлари бўлмайди. Уларнинг айримлари ҳалқаларда дарс олиб кейин узилиб қолган бўлсалар, айримлари эса ҳалқаларда дарс олмайдилар. Уларни жамойй сақофат билан даъват қилинади. Жамойй сақофат оғзаки хитоб қилиш, радио, газета-журналлар ва бошқа ахборот тарқатиш воситаларини ўз ичига олади. Жамойй суратда сақофат

бераётганда шуни тиниқ тушуниб олиш лозимки, ақлий баҳс мобайнида, яъни ақлларга мурожаат қилинаётганда туйғуларга таъсир қилиш, туйғуларни кўзғатиш зарур. Токи берилаётган сакофат одамларнинг кўпчилиги ўзлаштира олмайдиган жонсиз, қуруқ ақлий сакофат бўлиб қолмасин. Ва отифий баҳс юригилаётганда, яъни туйғуларга хитоб қилинаётганда чуқур мазмунли фикрларни бериб, чуқур фикрлашни кўзғатиш зарур. Токи берилаётган сакофат муфаккирлар қабул қилмайдиган, фақат туйғуларни кўзғатувчи, арзимас сакофат бўлиб қолмасин. Ҳамда шуни мулоҳаза қилиб кўриш лозимки, ушбу жамоий сакофат оммани ҳаракатлантиради ва уларда тушунчани пайдо қилади. Жамоий сакофат жамиятда қилинаётган даъватни барча нарсани учуриб кетувчи довулга ва оқизиб кетувчи оқимга айлантиради. Одамлар даъват мақсадларини рўёбга чиқариш учун оқимга қўшиладилар. Шунинг учун жамоий сакофатга катта эътибор бериш зарур.

**Учинчи гуруҳ:** бошқа фикр ва ташкилотларнинг асирасига айланган ёки ҳайронликда қолган одамлар. Бошқа фикрлар билан суғорилган ва ҳайронликда қолган бундай одамлар билан исломий фикрат борасида баҳс-мунозарага киришиш керак. Улар даъват ҳақида шубҳалар кўзғотиш, у ҳақда нотўғри тушунчаларни бериш ва даъватга қарши ҳужум қилиш орқали даъватга тўсқинлик қилишлари маълум бўлишига қарамасдан, Ислом уларга даъватини ёйиш лозим. Шунинг учун даъватни ёювчи уларга нисбатан бағри кенг бўлиши ҳамда уларнинг бузуқ фикрлари, нотўғри тушунчалари ва эгри йўлларига қарши ҳужум қилиш мавқеини эгалламоғи, ҳимояланиш ҳолатидан юз ўгирмоғи зарур. Исломга туҳмат қилинишига рози бўлмаслиги, буни бутунлай инкор этиши ва исломий фикрларни ҳимояланиш услуби билан эмас, балки баён қилиб бериш услуби орқали шарҳлашга шошилмоғи зарур. Бундай одамлар билан қилинадиган мунозара чиройли суратда бўлиши, Яъни беҳуда, бесамара тортишиш эмас, балки самарали мунозара бўлиши лозим. Бузуқ фикр эгалари мунозара чоғида ўз мағлубиятларини сезган вақтларида баҳсни икки масала томон буриб юборишга ҳаракат қиладилар. Баҳслашишда шу икки

масаладан эҳтиёт бўлиш керак. Биринчи масала шуки, даъват ёювчи қаноатлантирувчи ҳақиқатга етай деб қолганда, аввалги баҳс ниҳоясига етмасдан туриб, бир баҳсдан бошқа баҳсга кўчиб ўтиш. Бундай кўчиш эса мунозарани баҳсдан баҳсга ўтиб кетилаверадиган бекорчи суҳбатга айлантириб қўяди. Натижада мунозарадан кўзланган мақсадга эришмай кўп вақт зое кетади. Иккинчи масала шуки, бузуқ фикрларни ёювчилар мағлубиятга учраганларида, ҳақорат қилишга ҳамда мунозара қилаётган шахсга ва даъватчи шахсларга ҳужум қилишга ўтадилар. Бу билан даъват ёювчини ҳам ҳақоратга жавоб беришга ёки ўз шахсини ва даъват ёювчи шахсларни ҳимоя қилишга тортадилар. Бундай ҳолатда даъват ёювчи хушёр бўлсин ва ўз шахсини ва даъват ёювчи бирор шахсни ҳимоя қилишга киришмасин. Шунингдек, ҳақоратларга жавоб беришдан эҳтиёт бўлсин. Зеро, бу каби ишлар фикратдан ва чуқур фикр юритишдан буриб қўяди. Бузуқ фикр эгалари эса айнан шуни хоҳлайдилар. Шунинг учун баҳсни фақат фикрлар доирасига ва фақат даъват доирасига чеклаш зарур. Шунингдек, баҳс қилинадиган фикрлар иккала тараф ҳам баҳс вақтида мурожаат қилиш учун иккала тараф томонидан келишилган фикрлар бўлиши лозим. Агар икки тараф ҳам асос сифатида бу фикрларга келишмас эканлар мунозарага кириш мумкин эмас. Чунки баҳс бу ҳолатда мунозара деб ҳисобланмайди.

35. Баҳс-мунозара мавзуи Ҳизб қабул қилган исломий раҳълар, фикрлар ва ҳукмлар бўлиши ҳамда улар билан тарбиялаш вожиб. Шунинг учун даъват Ҳизб орқали ва Ҳизб номи билан бўлиши, Яъни даъват Исломдан иборат бўлиши, фаолият эса исломий ҳаётни қайта бошлаш учун бўлмоғи лозим. Исломий даъватни ёяётган ва исломий ҳаётни қайта бошлаш учун фаолият олиб бораётган – Ҳизб ут-Тахрирдир. Ҳизб жамиятнинг халоскори – Ислом эканлигига ва унга ҳаёт баҳш этувчи нарса – исломий даъватни ёйиш эканлигига жамиятни шубҳа сизиб кирмайдиган даражада аниқ ишонтирмоғи зарур. Ҳизб бу ишончини жамиятда ҳар лаҳзада кучайтириши лозим. Шунингдек, жамиятнинг Ҳизбга бўлган ишончини мустаҳкамлаш ва Ҳизбгина даъватни ёйиш ва Уммат

етақлашни аъло даражада амалга оширишига ишончини мустаҳкамлаш зарур. Шунинг учун Ҳизб жамият билан бирикиб кетиши, Ҳизб аъзолари Ҳизб билан бирикканлари каби одамлар билан бирикиб кетишлари лозим. Умнат Ҳизбни ўзининг ҳизби эканлиги ва бутун Умнат ҳизб эканлигини ҳис қилиб идрок этмоғи лозим. Мана шу билан Умнат табиий ҳолда битта ҳизбга айланади ва битта сафда юради.

36. Ҳизб Умнат аҳволини идрок этиши зарур бўлганидек, мустамлакачиликни даъват ва Ҳизбга нисбатан хушёр турганини ҳам идрок этмоғи лозим. Чунки мустамлакачилик Исломга ва исломий даъватга қарши уруш эълон қилган. У Исломий давлатни йўқ қилди ва уни вужудга келишига тўсқинлик қилиш учун имкони бориचा ҳаракат қилди. У Ислом мафкурасига зид бўлган мафкурани ёймоқда ва уни исломий мамлакатларда ўрнашиб қолиши учун ҳаракат қилмоқда. Ҳизб Исломий давлатни ўзидан ҳаёт низоми келиб чиқадиган мафкура сифатида ёяётгани ва исломий даъватни бутун оламга ёядиган Ислом давлатини исломий оламда барпо қилишга ҳаракат қилаётгани сабабли, мустамлакачилик унга қарши туриши ва унга, Исломга қарши кураш олиб бориши муқаррардир. Шунинг учун мустамлакачиликнинг йўллари ва услубларини билиш учун уни англаб етиш зарур. Мустамлакачиликни англаб етиш шуни кўрсатадики, у доимо мусулмонларни, Исломни ва исломий ҳаракатларни кузатиб келмоқда. Унинг бу кузатуви ўтмишда унга катта фойдаларни келтирди. Мустамлакачи мусулмонларни кузатиб туриш орқали уларни бўйсундиришга ва исломий фикратдан уларни узоқлаштиришга қодир бўлди. Унинг Исломни кузатиши ҳам унга катта манфаат келтирди. Бунинг натижасида у капиталистик – демократик тушунчаларни мусулмонларга олиб кирди ва уларни исломий тушунчалар деган эътибор билан мусулмонларга сингдирди. Мустамлакачиликнинг исломий ҳаракатларни кузатиши орқали исломий ҳаракатларни ғарбий тушунчасидаги диний ҳаракатларга, ватанпарварлик ҳаракатларига айлантира олди. Ўзгартира олмаган ҳаракатни эса йўқ қилди. У ҳамон улкан телескоп билан кузатишда давом

етяпти, у орқали мусулмонлар кўра олмаётган нарсаларни кўряпти.

37. Мустамлакачиликнинг мусулмонлар, Ислом ва исломий ҳаракатлар устидан кузатуви Ҳизб ут-Таҳрирни англашга ва уни исломий оламдаги энг тўғри, соғлом уюшма эканлигини идрок этишга олиб борди. Унинг Ҳизбнинг бундай англаши Исломни фақат ибодат ва ахлоқдан иборат дин сифатидаги тасвирлашга уринаётган Исломни эмас, балки мабда сифатидаги Исломни англаб етишга олиб борди. Ҳамда Ҳизбнинг ва Ҳизб сақофатининг турли даражалардаги кучли таъсирини кўрган вақтда мусулмонларни англаб етишга олиб борди. Кўпчиликни наздида бу англаш барвақтроқ эди. Чунки Ҳизб бошланиш нуқтасини энди қисман босиб ўтган ва ўзи яшаётган жамиятдаги одамларга ҳали намоён бўлмаган эди ва кўпчилик одамларга эса мустамлакачилик қандай қилиб бундан тез англаб етгани ҳали маълум эмас эди. Лекин мустамлакачиликнинг ифлослиги, унинг Исломга ва мусулмонларга нисбатан хийла-найрангларини ва Ислом давлатининг тикланишидан доимий қорқувда туришини ҳамда Исломий давлат уни иддизи билан суғуриб ташлашга чекланиб қолмай, балки оламда биринчи давлат мақомини олишга ва даъватни ҳар бир инсонга етказишидан хабардор кишилар биладиларки, мустамлакачи улкан телескоп билан доимий кузатиш орқали одамлар кўра олмаётган нарсаларни кўряпти. Шунинг учун ўз нуфузи остидаги минтақаларда ҳокимларни турли воситалар билан бўйсундиришга уриниши ажабланарли эмас. Бундан кўзлаган мақсади – исломий мамлакатларда исломий китоблардан фойдаланишни тақиқлаш, уларни одамлар қўлидан тортиб олиш, уйларга бостириб кириб китобларни ахтариш, уларни қўлга киритиб ёқиб юбориш, мусулмонларни ўз мамлакатларида кўчиб юришларини ман этиш, уларни қамокқа олиш, яшаш жойларини муайян маконларга чеклаб қўйиш, уларни текшириб туриш, доимо назорат қилиш. Бу ишларнинг барчаси мусулмонлар Ислом мафкурасини кўтариб чиққанлари ва одамларни Исломга даъват этганлари учунгина эди. Ваҳоланки, даъват ҳали халқаларда

дарс олиш ва масжид сабоқларидан нари ўтмаган, бошқача айтганда мурожаат шаклига ўтмаган эди. Мустамлакачи кофирнинг бу ишларидан ажабланмаса ҳам бўлади. Чунки у Исломнинг инсонга бўлган таъсиридаги ёндирувчи куч-қувватни ва уни муслимга қандай таъсир этишини билади. Шунингдек, мустамлакачи Исломга имон келтирган мўминлардаги буюк қувватни, уларнинг фикр ва туйғуларни ўзгартиришдаги таъсирларини билади. Шунинг учун исломий давлатнинг муваффақиятига ва Исломий давлатнинг барпо бўлишига тўқинлик қилиш учун имкониятида бўлган барча воситаларга ёпишиб олади.

38. Шунинг учун Ҳизб мустамлакачини, у юрган йўллари, у қўллаётган услубларни англамоғи ва уларни одамларга фош этмоғи лозим. Бутун Умматни мустамлакачи кофирни, унинг йўллари ва услубларини англаб етадиган қилмоғи лозим. Шунингдек, Ҳизб ёйилиш нуктасида турар экан бу мустамлакачига юзма-юз йўлиқа бошлашини билимоғи лозим. Чунки Ҳизб тез орада одамларга хитоб қилади, уларнинг манфаатларини табанний қилади ва мустамлакачиликнинг режаларини очиб ташлайди. Мустамлакачи бундай ҳолатда, хусусан, унинг режалари фош этилганда, қўллари боғлиқ ҳолда жим турмайди. Шу туфайли бу вақтда мустамлакачи кофир билан бевосита тўқнашув нуктаси ҳосил бўлади. Кўпинча, бу ҳолат унинг Ҳизб билан тўқнашувга уринишига олиб борган. Бироқ, у мусулмонларни бир-бири билан тўқнаштириш учун тайёргарлик кўрган ва бунга режаларини тузган. Кейин эса тез фурсатда мамлакат аҳолисидан Ҳизб билан тўқнашадиган гуруҳларни тайёрлайди ва бу режани амалга ошириш учун қаттиқ ҳаракат қилади. Мустамлакачи кофир барча умидлари пучга чиққандагина ўзи эгаллаган ҳандакларнинг охиригисида туриб уришаётгандагина Ҳизб билан юзма-юз йўликади ва ўзининг сўнгги куралини ишлатади. Шунинг учун Ҳизб мамлакат аҳолиси билан тўқнашишдан ўзини четга олмоғи ва мустамлакачиликни ёлғиз Ҳизб билан эмас, балки бутун Уммат билан тўқнашувини юзага келтирмоғи лозим. Шунинг учун Ҳизб бутун Умматни Ҳизбга айлантирмоғи ва уни Ислом билан

бириктирмоғи ҳамда Ҳизбга нисбатан Умматнинг тўла ишончини пайдо қилмоғи ва унинг Ҳизбга онгли итоатини шакллантирмоғи лозим. Шунингдек, Умматни Ҳизб ва у даъват қилаётган Ислом мабдаи етакламоғи лозим. Бу билан Уммат кучли бўрон каби ақл-идрок куч қувват билан битта сафда юради ва мустамлакачиликнинг тўла таъсири йўқ бўлиши учун у билан нафақат Уммат ўртасида, балки бутун мамлакат аҳолиси ўртасида ҳақиқий жанг бўлади. Ҳизб билан мустамлакачилик ўртасидаги бу жангни мустамлакачилик билан бутун мамлакат аҳолиси ўртасидаги курашга айлантириш муқаррар ва табиий ишдир. Бу иш Ҳизбдан Уммат душмани бўлган мустамлакачи кофирнинг Умматга қарши амалга ошираётган қабихликларини, разил тил бириктиришларини ҳамда Умматни хорлаш, унинг ўзини ва мабдаини йўқ қилиш учун тузаётган жирканч хийла-найрангини фош этишни тақозо этади. Бу билан бутун Уммат Ҳизб билан бирга исломий даъватни ёйиш, Исломий давлатни барпо қилиш орқали исломий ҳаётни қайта қуриш вазифасини ўз зиммасига олади ва ғояга эришишга тўсқинлик қилиб турган барча тўсиқларни олиб ташлайди.

**1954 йил**



